

การคิดค่าใช้จ่ายงบประมาณอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน

ในการจัดอาหารกลางวันสำหรับเด็กวัยเรียน อายุ 4-12 ปี ควรคำนึงถึงปริมาณสารอาหารที่เด็กควรได้รับเป็นเกณฑ์ในการคำนวณปริมาณอาหารในแต่ละกลุ่มด้วย ในที่นี้ได้กำหนดว่า อาหารกลางวันที่เด็กควรได้รับพลังงานและสารอาหาร คิดเป็นร้อยละ 40 ของปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ควรได้รับทั้งวัน (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปริมาณร้อยละ 40 ของพลังงานและสารอาหารที่ควรได้รับจากอาหารกลางวัน
ของเด็กกลุ่มวัยต่างๆ และค่าเฉลี่ยของเด็กอนุบาล - ป.6

พลังงานและสารอาหาร	ชั้นปี			ค่าเฉลี่ย
	อนุบาล	ป.1-ป.3	ป.4-ป.6	
พลังงาน (กิโลแคลอรี)	520	560	660	600
โปรตีน (กรัม)	10	11.2	16.8	18*
ใยอาหาร (กรัม)	4	4.8	6.4	5.3
วิตามินเอ (μg RE)	180	200	240	215
วิตามินบี 1 (มก.)	0.24	0.24	0.36	0.3
วิตามินบี 2 (มก.)	0.24	0.24	0.36	0.3
วิตามินซี (มก.)	16	16	18	18**
แคลเซียม (มก.)	320	320	400	360
เหล็ก (มก.)	3.2	4	7.8	5.5

* คิดเป็นร้อยละ 12 ของพลังงานทั้งหมด

** คิดปริมาณสูงสุดของกลุ่ม เนื่องจากอาจมีการสูญเสียในกระบวนการหุงต้ม

เพื่อให้เด็กได้รับพลังงานและสารอาหารเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายและมีความเป็นไปได้สำหรับปริมาณอาหารที่เด็กจะบริโภค จึงได้กำหนดปริมาณอาหารกลุ่มต่างๆสำหรับอาหารกลางวัน ที่เด็กแต่ละช่วงอายุควรได้รับ (ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณอาหารที่ควรได้รับในมื้อกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน 3 กลุ่มอายุ

อาหาร (ปริมาณ)	อนุบาล (4-5 ปี)	ป.1-ป.3 (6-8 ปี)	ป.4-ป.6 (9-12 ปี)
ข้าว-แป้ง (ทัพพี)	1.5	2	3
เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	1.5	2	2
ผัก (ทัพพี)	1	1	1
ผลไม้ (ส่วน)	1	1	1
นม (แก้ว)	1	1	1
น้ำมัน (ช้อนชา)	1	1.5	2

ทั้งนี้ เด็กนักเรียนอายุ 4-12 ปี โดยเฉลี่ย ในมื้ออาหารกลางวัน ควรได้รับอาหารประเภทข้าว-แป้ง 2.5 ทัพพี เนื้อสัตว์ 2 ช้อนกินข้าว ผัก 1 ทัพพี ผลไม้ 1 ส่วน และน้ำมัน 1.5 ช้อนชา (หรือ ½ ช้อนกินข้าว) โดยคำนวณมาจากปริมาณอาหารในแต่ละกลุ่มที่เด็กแต่ละวัยควรได้รับ เพื่อให้ได้สารอาหารครบถ้วน หรืออย่างน้อยได้ร้อยละ 70 ของปริมาณที่แนะนำสำหรับมื้ออาหารกลางวัน (ตามตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณอาหารมื้อกลางวันที่ได้รับและค่าเฉลี่ยสำหรับเด็กนักเรียน 4-12 ปี

อาหาร(ปริมาณ)	อายุ (ปี)									ค่าเฉลี่ย
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ข้าว (ทัพพี)	1.5	1.5	1.5	2	2	3	3	3	3	2.5
เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	1.5	1.5	2	2	2	2	2	2	2	2
ผัก (ทัพพี)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ผลไม้ (ส่วน)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
น้ำมัน (ช้อนชา)	1	1	1	1.5	1.5	2	2	2	2	1.5

การคิดค่าใช้จ่ายอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน 4 - 12 ปี

1. กลุ่มข้าว

ความต้องการกลุ่มข้าว-แป้ง ของเด็กนักเรียน (มื้อกลางวัน) เท่ากับ 2.5 ทัพพี (ข้าวสาร 65 กรัม)

ราคาข้าวใหม่ 525 บาท/15 ก.ก เท่ากับ 35 บาท/ก.ก

คิดเป็นราคาข้าวสาร 65 กรัม เท่ากับ 2.28 บาท/คน

หมายเหตุ

1. กลุ่มข้าว-แป้ง มีอาหารที่กินทดแทนได้ ได้แก่ ข้าวสุก 1 ทัพพี = ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็ก

1 ทัพพี = ข้าวเหนียว ½ ทัพพี = ขนมจีน 1 จับ เป็นต้น

2. ในที่นี้ คิดราคาข้าว ซึ่งมีราคาสูงกว่าอาหารชนิดอื่นๆในกลุ่มเดียวกัน

2. กลุ่มเนื้อสัตว์

ความต้องการกลุ่มเนื้อสัตว์ของเด็กนักเรียน (มื้อกลางวัน) เท่ากับ 2 ช้อนกินข้าว = 40 กรัม

ราคาเนื้อหมู 125 บาท/ก.ก.

คิดเป็นราคาเนื้อหมู 5 บาท/คน

หมายเหตุ

1. กลุ่มเนื้อสัตว์ มีอาหารที่กินทดแทนได้ ได้แก่ เนื้อหมู 1 ช้อนกินข้าว = ไช้ไก่ ½ ฟอง = เต้าหู้หลอด ½ หลอด เป็นต้น

2. ในที่นี้คิดราคาเนื้อหมู ซึ่งมีราคาสูงกว่า อาหารชนิดอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน

3. กลุ่มผัก

ความต้องการกลุ่มผักของเด็กนักเรียน (มื้อกลางวัน) เท่ากับ 1 ทัพพี

ราคาผักใบเขียว 35-50/ก.ก.

คิดเป็นราคาผัก 4 บาท/คน (ผักดิบ 1 ทัพพี = 100 กรัม)

หมายเหตุ

1. ในที่นี้ กลุ่มผักคิดราคาผักใบเขียว ซึ่งมีราคาสูงกว่าผักประเภทอื่นๆในกลุ่มเดียวกัน

4.กลุ่มผลไม้

ความต้องการกลุ่มผลไม้ของเด็กนักเรียน (มื้อกลางวัน) เท่ากับ 1 ส่วน

ราคาเงาะ 40 บาท/ก.ก.

คิดเป็นราคาเงาะ 3.04 บาท/คน (เงาะ 1 ส่วน = 4 ผล = 76 กรัม)

หมายเหตุ

1.ในพื้นที่ใช้เงาะ เป็นตัวอย่างการคิดค่าใช้จ่ายของกลุ่มผลไม้

5.กลุ่มน้ำมัน

ความต้องการกลุ่มน้ำมัน ในการประกอบอาหารของเด็กนักเรียน (มื้อกลางวัน) เท่ากับ 1.5 ช้อนชา

ราคาน้ำมันพืช 55 บาท/1 ลิตร

คิดเป็นราคาน้ำมันพืช 1 บาท/คน

รวมราคาอาหาร ทั้ง 5 กลุ่ม = 15.32 บาท/คน

ทั้งนี้ การคิดราคาอาหาร ทั้ง 5 กลุ่ม ในบางภูมิภาค ราคาอาจจะสูงกว่านี้ เพราะอยู่ห่างไกลจากตลาด และ
ยังไม่ได้รวมรายการ ดังต่อไปนี้

1. เครื่องปรุงรสต่าง ๆ เช่น น้ำตาล น้ำปลา ซีอิ๊ว ฯลฯ
2. ค่าวัสดุเชื้อเพลิง เช่น แก๊สหุงต้ม
3. ค่าวัสดุล้างภาชนะ อุปกรณ์ในการประกอบอาหาร เช่น น้ำยาล้างจาน
4. ค่าจ้างแม่ครัว

ซึ่งทั้ง 3 รายการ ไม่ได้ซื้อทุกวัน โรงเรียนจะจัดซื้อเมื่อของใกล้หมด แต่ราคาทั้ง 3 รายการก็สูงขึ้น
ส่วนรายการที่ 4 ขึ้นกับโรงเรียนจะจ่ายเป็นรายวัน/รายสัปดาห์ และค่าตอบแทนจะไม่เท่ากันในแต่ละแห่ง

ดังนั้น งบประมาณค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าอาหารคิดประมาณให้ 15.32 บาท/คน หรือเท่ากับ 15.50 บาท/คน
เมื่อรวมรายการอื่น ๆ ตามรายการข้างต้นอีกประมาณ 4.50 บาท/คน รวมเป็นเงิน 15.50+4.50 = 20 บาท/คน

สรุป งบประมาณโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนควรเพิ่มจากเดิม 13 บาท เป็น 20 บาท/คน

ความเป็นมาของงบประมาณโครงการอาหารกลางวันของนักเรียน

จากอัตรา ๑๓ บาทต่อคนต่อวัน เป็น ๒๐ บาทต่อคนต่อวัน

จากการที่รัฐบาลจัดให้มีโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการขาดสารอาหารและภาวะทุพโภชนาการในเด็กนักเรียน โดยจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีปัญหาทุพโภชนาการและขาดแคลนอาหารกลางวันให้โรงเรียนประถมศึกษา ๕ สังกัด เนื่องจากในขณะนั้นราคาสินค้ามีการปรับเพิ่มขึ้นมาก กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนในโครงการอาหารกลางวัน เพราะงบประมาณค่าอาหารกลางวัน ไม่เพียงพอในการประกอบอาหารตามปริมาณที่นักเรียนควรได้รับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้หารือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งดูแลงบประมาณดังกล่าว เพื่อขอปรับเพิ่มงบประมาณ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ค่าอาหารกลางวัน นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) มีมติเห็นชอบให้เด็กนักเรียนทุกคน ตั้งแต่เด็กเล็ก เด็กนักเรียนชั้นอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวัน เพิ่ม ๑๐๐% และปรับอัตราค่าอาหารกลางวัน จากอัตราคนละ ๑๐ บาท เป็นอัตราคนละ ๑๓ บาทต่อวัน ทั้งนี้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ทั้งนี้เพื่อลดภาระให้กับผู้ปกครองเด็กนักเรียนทุกคน ในภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวทำให้ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ

ต่อมาค่าใช้จ่ายและวัตถุดิบในการประกอบอาหารมีราคาสูงขึ้นมาก และการจัดอาหารให้นักเรียนในแต่ละมื้อยังต้องคำนึงถึงคุณค่าอาหารตามหลักโภชนาการที่นักเรียนจะได้รับให้ได้ครบทั้ง ๕ หมู่ ถ้านำมาเปรียบเทียบกับต้นทุนในการปรุงอาหารแต่ละมื้อที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน การจัดสรรงบประมาณโครงการอาหารกลางวันในอัตรา ๑๓ บาทต่อคนต่อวัน ไม่เพียงพอต่อภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น จึงเห็นควรให้ปรับงบประมาณเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันนักเรียนเป็น ๒๐ บาท ต่อคนต่อวัน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้วิเคราะห์ตามภาวะเศรษฐกิจ ในระดับหนึ่ง ประกอบกับการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานระดับปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เชิญ สำนักงานงบประมาณ กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ฯลฯ ร่วมประชุมหารือวิเคราะห์เชิงลึกว่า อัตราค่าใช้จ่ายต่อหัวควรอยู่ในระดับใดในภาวะเศรษฐกิจขณะนั้น จากการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น งบประมาณโครงการอาหารกลางวันควรอยู่ในอัตรา ๒๐-๒๕ บาทต่อคนต่อวัน

กระทรวงศึกษาธิการ จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาปรับเพิ่มการเสนอขอการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ สำหรับโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนจากอัตรา ๑๓ บาทต่อคนต่อวัน เป็น ๒๐ บาทต่อคนต่อวัน

โดยมติคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ลงมติว่า อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑(ฝ่ายเศรษฐกิจ)ในคราวประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) ประธานคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑(ฝ่ายเศรษฐกิจ) เสนอ

๑. เห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปรับเพิ่มการเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ สำหรับโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนจากอัตรา ๑๓ บาท ต่อคนต่อวัน เป็น ๒๐ บาท ต่อคนต่อวัน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และเห็นควรให้หน่วยงานอื่นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารกลางวันในอัตรา ๑๑ บาทต่อคนต่อวันปรับเพิ่มขึ้นเป็นอัตรา ๒๐ บาทต่อคนต่อวัน

๒. เห็นควรให้หน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารกลางวันของนักเรียนพิจารณาเสนอปรับอัตราค่าอาหารกลางวันทุกปี ให้สอดคล้องกับราคาสินค้าและภาวะเศรษฐกิจ โดยให้คำนึงถึงปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการเป็นสำคัญ

/การคิดค่าใช้จ่าย...